

C-ohjelmoinnin peruskurssi, Tentti 1.9.2016

Lyhyt referenssi funktioista tehtäväpaperin lopussa. Paperilla on 5 tehtävää, joista useimmissa on muutama alkohta. Maksimipistemäärä on 30 pistettä.

Kirjoita vastaukset konseptipaperille seuraavasti: tehtävät 1 ja 2 yhdelle konseptiarkille, tehtävät 3 ja 4 toiselle konseptille, ja tehtävä 5 omalle konseptilleen. Merkitse konseptille tehtävän numero selkeästi, ja kirjoita selkeällä käsialalla. Muista kirjoittaa oma nimi ja opiskelijanumero jokaiselle konseptille.

1. Mitä seuraava ohjelma tulostaa? Vastaukseksi riittää yksi rivi joka esittää tulosteen. (6 p)

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

int main(void)
{
    int a; for (a = 0; a < 5; a++);
    int b = (a > 5);
    char c[20];
    strcpy(c, "Hu1");
    strcat(c, "Hai");
    int taul[3] = {10, 100, 200};
    int *d = taul + 1;
    int e = d[1];
    int f = 0xaa00 | 0x00bb;

    printf("a: %d b: %d c: %s d: %d e: %d f: %x",
           a, b, c, *d, e, f);
    return 0;
}
```

2. Toteuta vastauspaperille seuraavat funktiot.

- a) **unsigned int pickmax(void)**, joka lukee käyttäjältä etumerkittömiä kokonaislukuja kunnes käyttäjä antaa luvun 0, tai syöteen joka ei ole kokonaisluku. Funktio palauttaa annetuista kokonaisluvuista suurimman. (2p)
- b) **unsigned int strlen(const char *str)**, joka palauttaa annetun merkkijonon (str) pituuden. Et saa käyttää toteutuksessa *string.h* - otsakkeessa määriteltyä saman nimistä funktiota. (2 p)
- c) **void printbits(unsigned char num)**, joka tulostaa annetun 8-bittisen luvun (num) binääriesityksenä '1' ja '0' - merkkejä käyttäen, eniten merkittävät bittit ensin. Esimerkiksi **printbits(0x05)** tulostaa "11010101". (2p)

3. Seuraavissa funktioissa on virheitä. Kerro kustakin virheestä virheellisen rivin numero, virheen syy lyhyesti, ja anna korjattu versio kyseisestä ohjelmakodista. Mikäli haluat lisätä uuden rivin, kerro minkä rivin jälkeen se tulee lisätä. (Kolme kohtaa, huomaa c-kohta seuraavalla sivulla).

a) funktio, joka hakee merkkijonosta **str** merkkiä **c** ja palauttaa osoittimen siihen. Mikäli merkkiä ei löydy, palautetaan **NULL**. Funktio etsii myös loppumerkin, eli jos **c**-ksi annetaan '\0' palautuu osoitin siihen. (2 p)

```
1: char *mystrchr(char *str, char c)
2: {
3:     do {
4:         if (str == c) return str;
5:     } while (str++);
6:     return NULL;
7: }
```

Käännettäessä tulee seuraavanlainen ilmoitus:

```
tentti.c:4:10: warning: comparison between pointer and integer
```

Kun funktiota suoritetaan merkillä, jota annetuista merkkijonosta ei löydy, valgrind valittava seuraavaa:

```
==627== Invalid read of size 1
==627== at 0x4804C5: mystrchr (tentti.c:4)
==627== by 0x48050B: main (tentti.c:39)
==627== Address 0x481000 is not stack'd, malloc'd or (recently) free'd
```

b) funktio, joka varaa muistista dynaamisen taulukon **size** kokonaisluvulle ja alustaa sen numerolla, jotka kasvavat 0:sta ylöspäin. Funktio palauttaa osoittimen luodun taulukon alkuun. Älä murehdi muistin vapauttamisesta: kutsuvan funktion oletetaan olevan siitä vastuussa. Voit (tässä tehtävässä) olettaa, että muistin varaus onnistuu aina. (2 p)

```
10: #include <stdlib.h>
11:
12: int *createArray(unsigned int size)
13: {
14:     int *array = malloc(size);
15:     for (unsigned int i = 0; i < size; i++) {
16:         array[i] = i;
17:     }
18:     return *array;
19: }
```

Jatkaa seuraavalla sivulla...

Käännettäessä tulee seuraavaanlainen varoitus:

```
test12.c: In function 'createArray':
test12.c:18:2: warning: return makes pointer from integer without a cast
```

Valgrind palauttaa funktiota suorittaessa seuraavaa:

```
--25876== Invalid write of size 4
--25876== at 0x400616: createArray (test12.c:16)
--25876== by 0x40069C: main (test12.c:44)
--25876== Address 0x51ba048 is 8 bytes inside a block of size 10 alloc'd
--25876== at 0x4C288ED: malloc (vg_replace_malloc.c:263)
--25876== by 0x4005F3: createArray (test12.c:14)
```

c) funktio, joka lisää dynaamisesti varattun taulukon (array) loppuun yhden uuden (struct products - tyyppisen) alkion, ja alustaa lisätyn (eli viimeisen) alkion parametrien **newtitle** ja **newprice** kertomalla sisällöllä. Taulukon aiempi koko on kerrottu parametrilla **length**. Funktio palauttaa osoittimen kasvatetun taulukon alkuun. Voit olettaa että muistin varaus onnistuu aina. (2 p)

```
20: #include <stdlib.h>
21: #include <string.h>
22:
23: struct products {
24:     char *title;
25:     double price;
26: };
27:
28: struct products *add_product(struct products *array, unsigned int length,
                               const char *newtitle, double newprice)
29:
30: {
31:     struct products *np = realloc(array,
                                     (length+1) * sizeof(struct products));
32:     strcpy(np->title, newtitle);
33:     np->price = newprice;
34:     return np;
35: }
36: }
```

Valgrind palauttaa funktiota suorittaessa seuraavaa:

```
--26955== Use of uninitialized value of size 8
--26955== at 0x4C2953C: strcpy (mc_replace_strmem.c:429)
--26955== by 0x400902: add_product (tentti.c:33)
--26955== Uninitialized value was created by a heap allocation
--26955== at 0x4C288ED: malloc (vg_replace_malloc.c:263)
--26955== by 0x4C2806F: realloc (vg_replace_malloc.c:632)
--26955== by 0x400988: add_product (tentti.c:31)
--26955==
--26955== Invalid write of size 1
--26955== at 0x4C2953C: strcpy (mc_replace_strmem.c:429)
--26955== by 0x400902: add_product (tentti.c:33)
--26955== Address 0x0 is not stack'd, malloc'd or (recently) free'd
```

Ohjelma myös keskeytyy Segmentation fault - signaaliin rivillä 33.

4. Mitä seuraavat funktiot (function_A, function_B, function_C) tekevät? Älä kuvaille toiminnallisuutta rivi riviltä, vaan kuvaille lyhyesti (1-2 lausetta) mutta täsmällisesti funktion tarkoitus ja mahdollinen paluuarvo. Jos funktio tulostaa jotain, kerro mitä se tulostaa. (2 pistettä kunkin funktion oikeasta ja täsmällisestä kuvauksesta)

```
#include<stdlib.h>
#include<string.h>

int **function_A(unsigned int a, unsigned int b)
{
    int **r = malloc(a * sizeof(int *));
    for (unsigned int a2 = 0; a2 < a; a2++) {
        r[a2] = malloc(b * sizeof(int));
        for (unsigned int b2 = 0; b2 < b; b2++) {
            r[a2][b2] = a2 * b2;
        }
    }
    return r;
}

void function_B(char *b, const char *a)
{
    while(*a) {
        if (!( *a & (1 << 7)))
            *b++ = *a;
        a++;
        *b = 0;
    }
}

const char *function_C(const char *s1, const char *s2)
{
    const char *p = s1;
    unsigned int a = strlen(s2);

    for (; (p = strchr(p, *s2)) != 0; p++) {
        if (strncmp (p, s2, a) == 0)
            return p;
    }
    return NULL;
}
```

111
101
a=3

Mahdollisesti hyödyllisiä funktioita

- Merkkijonojen käsittelyyn** (määritelty string.h - otsakkeessa):
- `size_t strlen(const char *s)`; palauttaa annetun merkkijonon s pituuden.
 - `char *strcpy(char *dest, const char *src)`; kopioi merkkijonon src paikkaan dest
 - `char *strncpy(char *dest, const char *src, size_t n)`; kopioi enintään n merkkiä merkkijonosta src merkkijonoon dest. Jos merkkijono on lyhyempi kuin n, loput tavut täytetään '\0' -merkillä.
 - `char *strcat(char *dest, const char *src)`; liittää merkkijonon src merkkijonon dest perään
 - `char *strchr(const char *s, int c)`; etsii merkkijonosta s ensimmäisen kohdan jossa c esiintyy ja palauttaa osoittimen siihen. NULL, jos c ei löydy
 - `int strncmp(const char *s1, const char *s2, size_t n)`; palauttaa 0 jos annetut merkkijonot ovat samat ensimmäisten n merkin osalta

Muistinhallinta

- (määritelty stdlib.h - otsakkeessa, memset string.h:ssä):
- `void *malloc(size_t size)`; Varaa size tavua muistia, palauttaa osoitteen varattuun muistialueeseen
 - `void *calloc(size_t n, size_t size)`; Varaa nmemb kertaa size tavua muistia, nolaa varatun muistialueen
 - `void *realloc(void *ptr, size_t size)`; Muuttaa muistialueen ptr koon size:ksi. palauttaa uuden osoittimen muistialueeseen
 - `void free(void *ptr)`; vapauttaa annetun muistialueen
 - `void *memset(void *s, int c, size_t n)`; asettaa muistialueen s, jonka koko on n, kaikki tavut c:ksi

Merkkien käsittelyyn

- (määritelty ctype.h - otsakkeessa):
- `int toupper(int c)`; muuta merkki isoksi kirjaimeksi
 - `int tolower(int c)`; muuta merkki pieneksi kirjaimeksi
 - `int isalnum(int c)`; onko merkki kirjain tai numero?
 - `int isalpha(int c)`; onko merkki kirjain?
 - `int isspace(int c)`; onko merkki tyhjä väli?
 - `int islower(int c)`; onko merkki pieni kirjain?
 - `int isupper(int c)`; onko merkki iso kirjain?

Muotoilu I/O

- (määritelty stdio.h - otsakkeessa):
- `int printf(const char *format, ...)`; tulostaa muotoiltua tulostusta annetusta merkkijonosta ja parametreista
 - `int scanf(const char *format, ...)`; lukee muotoiltua syötettä annettuihin osoitteisiin. Parametrit ovat siis muistiosoitteita

Muotoilumääreitä printf- ja scanf-funktioihin:

• %d: kokonaisluku	0x0: 0000	0x8: 1000
• %f: liukuluku	0x1: 0001	0x9: 1001
• %u: etumerkitön kokonaisluku	0x2: 0010	0xA: 1010
• %x: heksadesimaaliluku	0x3: 0011	0xB: 1011
• %c: merkki	0x4: 0100	0xC: 1100
• %s: merkkijono	0x5: 0101	0xD: 1101
	0x6: 0110	0xE: 1110
	0x7: 0111	0xF: 1111

5. Suunnittele ilmoittautumisjärjestelmä kuvitteellista kurssia varten. Ilmoittautumisjärjestelmä listaa kurssille osallistuvien opiskelijoiden nimet, sekä heidän opiskelijanumeronsa. Sinun tulee käyttää ja laajentaa seuraavia tietorakenteita:

```
typedef struct {
    char *name; // name of student
    char ID[7]; // student ID (nul terminated)
    // you may add fields to this structure if needed
} Student;

typedef struct {
    // add fields here
} Course;
```

Course - rakenne listaa joukon **Student** - tietorakenteita jollain tapaa, mutta saat itse päättää miten. Toteutus voi olla esimerkiksi linkitetty lista tai dynaamisesti varattava taulukko. Täydennä tietorakenteet valmiiksi tarvittavilla lisäkentillä ja kirjoita ne paperille. Valmiiksi annettuja kenttiä **Student** - rakenteessa ei saa muuttaa, vaan niitä tulee käyttää sellaisinaan.

Kirjoita lisäksi toteutukset seuraaville funktioille:

a) `void add_student(Course *c, const char *name, const char *ID)` - joka lisää opiskelijan nimeksi `name`, opiskelijanumeroltaan `ID` opiskelijalistaan, jonka `Course` - tietorakenne (`c`) esittää.

b) `void remove_student(Course *c, const char *ID)` - joka poistaa opiskelijalista (`c`) opiskelijan tunnukseksi `ID`. Voit olettaa että kukin opiskelijanumero esiintyy listassa vain kerran.

Toteutukset eivät saa käyttää enempää muistia kuin sen hetkisen opiskelijalistan ylläpitoon tarvitaan. Toisaalta niiden tulee kyetä tallentamaan suurtakin opiskelijamääriä. Toteutuksen tulee siis luottaa dynaamiseen muistinhallintaan. Voit olettaa että muistin määrä ei ole ongelma, ja muistinvaraukset onnistuvat aina.

Toimivien tietorakenteiden määrittelystä saat kaksi pistettä, sekä kummankin funktion toimivasta toteutuksesta kaksi pistettä.